



AMICS DE LA SARDANA
de l'A. E. TALAIA

VILANOVA I LA GELTRÚ
PRIMAVERA DE 1988

AL SERVEI DE LA NOSTRA CULTURA

EL MIL.LENARI DE CATALUNYA

Una gran responsabilitat històrica
988 - 1988

Des del dia 23 d'abril passat, festa de Sant Jordi, fins a la mateixa data del proper 1989, Catalunya vol celebrar els mil anys en què els seus comtats es van declarar independents de tota tutela i submissió dels francesos, donant així peu a la constitució de la nació catalana.

* * *

Festegem aquesta efemèride transcendental, coneixent-la i vivint-la de cara al futur per tal de fer del nostre país una terra lliure de tota injustícia i opressió, on doni goig de viure.



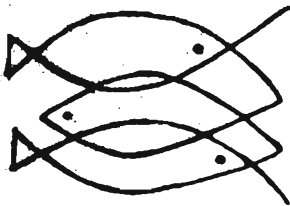
VILANOVA I LA GELTRÚ

LA LLAR DEL SUPER
8

LLOGUER de PEL.LICULES

VIDEO CLUB

Sant Antoni, 25 - 893 44 38



PEIX I MARISC
Xavi-Mar

Xavier Montserrat
M.^a Angels Llaó

Major, 1 - 893 12 07

Cafeteria

Rosales

Xurreria

Rbla. Principal, 63 - 893 10 34

CISTELLERIA

Pascual

CORDERIA - PERSIANES

Sant Sebastià, 19 - 893 44 49

**Fonda
del
Feudal**

R-del Castell n°46
tfn- 8931930
Vilanova i La Geltrú



C
a
s
a
B
u
r
c
e
t

SALÓ DE FESTES.
70/80 places

**MENÚS CASOLANS
HABITACIONS CONFORT**

ARTICLES DE REGAL
LLISTES DE NOCES



CAN VALL

Sant Pau, 15 - 893 09 44

RESTAURANT



MARINA

(CASA COLL)

**LA CASA DE LA
BOLLABESSA**

Obert tot l'any

Platja

815 54 17

TEIXITS

Baig

Aigua, 28

815 24 69

Emi

Articles de Pell

Ferrer Vidal, 4 - 815 06 61

LA TRANSCENDÈNCIA DE LA CELEBRACIÓ DEL MIL·LENARI

A partir de l'any 988 les relacions polítiques entre els monarques francs i els comtes de la Marca Hispànica s'havien estroncat. Aquests deixaven d'actuar com a delegats del poder reial foraster al qual romanien sotmesos i submisos. Això ja s'havia esdevingut molt temps abans però la data del 988 marca la nova fita, la nova manera col·lectiva de viure. Es en aquesta data en què sembla que el sobirà franc Hug Capet escriu al comte de Barcelona, Girona, Osona i Urgell, Borrell II, nét de Guifré el Pilós, primer comte hereditari del Casal de Barcelona, per tal que li enviï delegats i li retin testimoniatge de fidelitat i que el mateix comte vagi a Aquitània, al seu campament, a posar-se sota la seva obediència.

Des de feia un parell de segles, els nobles d'aquest país nostre no eren altra cosa que els comandants del gran batalló de xoc que eren per tal d'impedir que els sarraïns poguessin a les terres franceses. Les terres nostres estaven sota la seva tutela. Eren l'avantguarda en la guerra que tenien jurada els africans per fer-se amos d'Europa.

Feia tres anys, el 985, que Al-mansur havia atacat i destruït Barcelona i tot el que queia als seus peus. El comte Borrell fou aniquilat. El rei Hug, per la seva banda, sofria una guerra civil entre els seus i és llavors quan Borrell veu que el millor per a ell i per al seu poble és reprendre la reconstrucció de les seves terres, que és quan la futura Catalunya es converteix en el fruit primerenc d'una formació política que havia de passar a ésser una Nació amb Estat propi. Borrell, doncs, es desfeia de la dependència dels reis carolingis, ja en plena decadència, i del califat de Còrdova.

Els comtats de la que havia d'ésser la Catalunya actual no comprenien més que les actuals comarques de Girona i de Barcelona. La resta del territori català era encara en poder dels musulmans. Havien de passar encara cent seixanta anys, fins al 1148, en què foren reconquerits els territoris de Tortosa i de Lleida pel comte de Barcelona Ramon Berenguer IV. No fou fins uns anys després, dintre aquest mateix segle esmentat, que els catalans tingueren consciència de pertànyer a una comunitat amb personalitat pròpia, per la llengua i pel dret. Es des de llavors que Catalunya durant uns quants segles, sola o confederada amb la Corona d'Aragó va viure la seva vida amb tot l'esplendor de la seva personalitat ben definida. Des de llavors, Catalunya va aportar a Europa la seva pròpia experiència. Aquells segles són bàsics, elementals i definitius per a nosaltres per tal que sapiem que els volem continuar en pau, essent verament nosaltres i no rellogats a casa nostra.

Per tant, la data de 988 no és altra cosa que el símbol de tot el que s'havia d'esdevenir en els segles futurs propers. La vida d'una nació, com la d'una persona particular, no es fa del matí al vespre sinó que és fruit de molt de treball interior, de molta observació, d'una vida intensa. Així és,

doncs, també el que va passar en el caminar de la nostra gent.

Com hem de viure aquesta celebració del Mil·lenari els catalans d'avui? Doncs, simplement, amb la voluntat d'arribar a la mateixa fita de la independència, entre els pobles lliures d'Europa, amb una confederació lliure amb els altres pobles peninsulars, si la volen. El que no podem, ni devem, és reduir la celebració a una commemoració, com si es tractés d'una festa major més. El nostre president, el molt honorable Jordi Pujol, ho ha dit ben clar: ha de servir per reflexionar sobre allò que som i la nostra situació actual, davant el món i el futur que tenim a prop.

Catalunya, en aquest moment, és un país que sofreix una greu hemiplegia, o sigui la malaltia que impossibilita el moviment lliure d'una meitat del cos, o sigui que és un país greument malalt, degut al fet que la seva gent, homes i dones, infants, tots, sofreixen les dolences d'uns llargs períodes en què la incultura, l'opressió, la cobejança dels usurpadors han impedit que ells siguin conscients del que són.

Quina ha d'ésser la realització efectiva i operant que Catalunya i els catalans necessiten en aquesta hora per celebrar dignament el mil·lenari? En poques paraules, que tot el que pot oferir la història i la cultura sigui posat al seu abast per tal que en surtin amb un ple coneixement i una plena consciència de país. Perquè si no fos així —que estem convençuts que no ho serà— tot seria un foc d'encenalls, foc d'artifici, que és el que no convé a una gent que no sap el que és i que necessita conèixer la realitat històrica per tal que sigui el que ha d'ésser perquè, de fet, ja és.

Es tanta la foscor que ha pesat damunt el cervell i el cor de la nostra gent que ella es pensa que amb un raquític Estatut Catalunya ja té la condició d'autogovernar-se i que li ho han concedit per gràcia. La gent, la majoria, es pensa que Catalunya ha format part sempre com una regió més d'Espanya. Catalunya no era una regió d'Espanya, perquè Espanya no existia, i actuava sota la seva única i total prerrogativa de poble sobirà. Si la gent és ignorant de tot això, que és tan elemental, és, simplement, perquè des de fa uns tres-cents anys, des de l'escola i per tots els mitjans, se'ls ha negat el pa i la sal al dret de la veritat històrica. Amb la celebració del Mil·lenari, els catalans, tots, els d'arrel i els trasplantats, els cultes i els que no ho són, han de saber que Catalunya ja fa 1.000 anys (MIL) que es formava ella mateixa, sense ingerències de cap poder foraster. Si no poguéssim fer això, als infants, a les escoles, als adults, pels diaris, per la televisió, per la ràdio, pels llibres, per les revistes, voldrà dir que la censura tres vegades centenària encara continua i encara ens oprimeix. Valdria més no celebrar-ho. Estem segurs, ho repetim, que no serà així i que a molta gent, menuda i gran, els servirà per saber quins han estat els seus progenitors. I això, no només s'ha de fer durant un any, sinó sempre, perquè sempre hem de tenir a la vista els retrats de pares, avis i besavis que han viscut abans que nosaltres i conèixer-ne les característiques, les boneses i les maleses, que ens fem nostres per millorar les primeres i desfer-nos de les segones.

XAVIER GARCIA

DEL MIL·LENARI DE CATALUNYA AL CENTENARI REVULSIU

El mes de març d'enguany no solament s'escau el mil·lenari de l'inici de la Catalunya sobirana. També ens recorda altres esdeveniments més propers que ens estimulen a continuar treballant per al nostre país en els diferents camps, el socio-econòmic i tècnic, l'artístic, literari i musical.

Propòsits.- Ja va bé que es commemori el Mil·lenari, si comporta fer de **revulsiu**.

Perquè de poca cosa serviria rememorar un fet històric molt important i decisiu de la nostra essència com a poble, si la participació de tots els catalans no donés cap fruit directe. S'han d'obrir camins per assolir els objectius que cal fixar prèviament perquè comenci a notar-se els efectes a partir del 1922. Des d'ara s'ha de fer la prospectiva adequada de l'avenir del nostre País que tots desitgem. Heus ací el repte.

Una fita podria ser: **Prendre una actitud com la que es va decidir fa mil anys** i posar en marxa solucions, adaptades al present, com van fer els homes que cent anys enrera captaren la **necessitat d'un canvi** per evitar l'estancament.

Antecedents.- Passada una llarga centúria de la gran desfeta de Catalunya, sorgiren moviments de redreçament, com el de la Renaixença a mitjan segle XIX. Seguí un natural apaivagament propi de temps somorts. Més tard vingueren embranzides com la que proporcionà l'Exposició de 1888 a Barcelona. Paral·lelament als corrents europeus, en el món artístic i literari, derivaren cap al Modernisme.

En efecte, després de la presentació, el 1885, a Alfonso XII del «Memorial de greuges», el sentiment catalanista creixia amb coratge en la comunitat que anava prenent consciència d'ella mateixa, de la que hauria d'haver estat, per

sempre més, inqüestionable nacionalitat.

Hi havia uns homes formats des de la joventut en entitats com el Centre Català, fundat pel mateix Valentí Almirall el 1882, qui va publicar «Lo Catalanisme» el 1886. Altres procedien del Centre Escolar Catalanista, com Enric Prat de la Riba, prou conegut. Ja abans que aquest, també el 1886, el teoritzador del nacionalisme i defensor del catalanisme progressiu Josep-Narcís Roca i Farreras publicà un treball referent a la nacionalitat catalana en el qual feia menció, per primera vegada, dels **Països Catalans**.

Quant al **món musical**, els Cors de Clavé, promoguts a mitjan segle XIX, tenien un caire popular, no elitista ni professionalitzat, que donaren una força obrera vertebrada que s'havia manifestat públicament en festivals multitudinaris. A la mort d'Anselm Clavé, a 1874, s'inicià una lenta davallada de la seva obra que els continuadors no saberen adequar a les exigències d'un món canviant. **Feia falta un revulsiu per a superar la decadència d'aquell anterior ressorgiment.**

Tinguem en compte, però, que a Barcelona, a iniciativa de l'alcalde Rius i Taulet, l'any 1886 havien estat creades dues entitats que assumiren un paper rellevant en la vida musical barcelonina i catalana que foren la Banda Municipal i l'Escola Municipal de Música.

CONSEQUÈNCIES DE L'EXPOSICIÓ UNIVERSAL 1888

El 1888 hi hagué una sotragada col·lectiva promoguda pel desplegament de les activitats entorn de l'Exposició. Vegem-ho en paraules de Lluís Millet, creador, junt amb Amadeu Vives, més tard, el 1891, de l'Orfeó Català:

«... Llavors vingué l'Exposició Universal del 88, amb la seva tanda de concur-

sos d'orfeons i bandes. Llavors sentírem, pels cors forasters que vingueren, una manera de cantar en conjunt desconeguda per nosaltres, la justesa d'afinació, l'emissió natural i ben timbrada, l'equilibri i fusió de les veus, foren una revelació que engendrà en nosaltres un fort desig de crear quelcom de semblant a casa nostra. L'amistat d'en Vives, afecte íntim, intercanvi d'ideals, d'il·lusions i esperances, féu néixer en nosaltres el bell somni de l'exaltació de la música catalana tenint per principal instrument un cor model que cantés Clavé d'una manera nova (cinc anys abans, el jove Millet s'havia iniciat com director d'un cor claveria, la Lira de Sant Cugat del Vallès. Aviat s'adonà del desfasament de les entitats corals catalanes en relació amb les d'altres països europeus que eren d'un art de poderós contrast. Calia renovar les associacions claverianes a base d'una rigorosa formació tècnica), fent aparèixer totes aquelles bel·leses que nosaltres hi sentíem, però que els nostres cors populars no realitzaven; un cor model que sublimés la nostra cançó tradicional amb les formes exuberants de l'art culte; un cor model que, començant d'homes sols com els que fundà en Clavé, eixamplés després les seves ales i es convertís en cor mixt per a arribar a cantar la gran música coral dels grans genis de la humanitat. Als primers cantaires que aplegàrem, ja els vam prometre que arribarien a cantar la **Novena Simfonia** de Beethoven, cosa que ells sovint ens retreien quan nosaltres, després que saberen un poc de solfa, els portàvem unes quantes harmonitzacions de cançons populars i quan, més tard, els férem cantar alguna peça d'en Clavé. Ells sempre ens retreien la **Novena**. Nosaltres, en Vives i jo, els dèiem: Ja vindrà; primer el pa de casa; després vindrà el gran art, el de les altres èpoques i el dels grans genis; però aquest pa de casa no l'hem de deixar mai; no hem de fer com els mals hereus de casa, que abandonen la masia pairal per la vida de la ciutat, i el patrimoni es desfà i no queda res del nom de casa. D'aquest petit llevat de la nostra cançó poden sortir grans coses,

i com hem perdut fa temps la nostra tradició artístic-musical, és amb l'accent de la cançó, és amb la seva fortalesa, que hem de donar vida forta i perenne al nostre art...»

Aquesta arrelada convicció, Millet la mantingué tota la seva vida, a pesar dels canvis estètics que comporten els temps. Així ho veiem a la Memòria de l'Orfeó de 1896: «...l'Orfeó Català ha seguit cantant i cantarà sempre, mentre Déu ens guardi el seny, cançons de nostra Catalunya, perquè, empeltats de saba catalana, és com nostres músics faran música catalana i aquesta és l'única manera de distreure la nostra gent de l'art bord que tot ho corca, efeminant nostres costums en comptes d'ennobrir-los...»

En canvi, l'esperit inquiet d'Amadeu Vives no pogué mantenir-s'hi per molt temps. Malgrat ser-ne director perpetu, a 1894 deixà l'entitat i es dedicà al teatre líric.

La vàlua i els encerts de l'Orfeó es varen anar manifestant i foren reconeguts. Al cap de nou anys, aquella ambició de la novella formació orfeònica es va acomplir al Gran Teatre del Liceu el 30 de març de 1900 amb la primera audició de la **Novena Simfonia**.

L'empenta inicial desencadenà el naixement d'altres 22 orfeons a Catalunya, durant els 15 anys següents a la fundació de l'Orfeó Català. Així, l'any 1907 es creà l'Orfeó Vilanoví, com també es formà l'Orfeó Cossetània a la nostra vila. L'any 1920 estaven afiliades 75 entitats corals a la Germanor d'Orfeons de Catalunya.

Amb totes les manifestacions de l'Exposició del 88, s'afermà en els barcelonins i tots els catalans la confiança en aquell llarg camí de recuperació iniciat amb la Renaixença: L'exposició del 1888 fou fructífera per a la música catalana.

Es no conèixer la naturalesa humana pensar que els homes han d'anar i fer sacrificis per aquesta idea abstracta de pàtria, per aquesta mare desconeguda que és la pàtria en els sistemes unitaris. *Bisbe Torras i Bages.*

EL CENTENARI DE LA PRINCIPAL DE LA BISBAL

«Aquesta Orquestra fou coetània d'aquella exposició del 1888 que tan decisivament havia de contribuir a la desclosa musical catalana». Eugeni Molero i Pujós

Quant a la sardana, també durant el segle passat es fomentà l'afecció a la dansa popular catalana. Pep Ventura (1818-1875) transformà la seva estructura i canvià la disposició instrumental tal com la coneixem actualment.

A les comarques gironines, en els anys centrals de 1800, existia ja un mitjà propi d'expressió musical fortament arrelat amb participació popular.

Ara que s'acompleixen els 100 anys de la formació orquestral amb el nom de LA PRINCIPAL DE LA BISBAL cal destacar aquest fet també a Vilanova i la Geltrú per les vinculacions de la nostra entitat amb aquest conjunt. Recordem les seves habituals actuacions especialment els concerts a l'església de la Geltrú i als jardins de can Papiol en el 90è aniversari. El nostre malaguanyat consoci Eugeni Molero va escriure el llibre sobre LA PRINCIPAL DE LA BISBAL que va ser presentat a la nostra entitat, als locals de la TALAIA, el 13 de febrer de 1982, presentació que anà a càrrec del bon amic Josep Faulí. També acompanyaren l'autor, junt amb nosaltres, els músics de la Coblà que després anaren a la plaça de la Vila on interpretaren una audició de sardanes.

No entro en detalls explicatius sobre la trajectòria d'aquesta Coblà perquè està exhaustivament tractat i molt ben dit en el llibre d'en Molero al qual us remeto.

No em puc estar de reproduir el fragment del setmanari «El Eco Bisbalense» del dia 25 de març de 1888: «...habiendo los individuos de la música «Vella» de esta población concebido el plan de organizar una orquesta que atiende al progreso experimentado por la música en general y especialmente en las músicas ampurdanesas, fué preciso disolver dicha música «Vella» quedando

poco después realizado el plan concebido.- Bisbal, 22 de marzo de 1888.- Por la orquesta, el encargado: José Canet. «Nota: Viéndonos precisados a cambiar el nombre de la orquesta por haberse apropiado del de «Vella» D. Juan Barreira (a) «Nardo» director de la (antes) «Nueva», se participa que la orquesta que antes se llamaba «Vella» pasa a llamarse de hoy en adelante «Orquesta Principal de la Bisbal».- José Canet».

La composició de la nova formació orquestral fou aquesta:

Flabiol	Robert Mercader. Primer director. De Celrà
Tibles	Rafael Godo (Rafel espardenyner). De Sant Pere Pescador Josep Casanovas (Peixero). De Palamós
Tenores	Josep Collboni. De Sant Antoni de Calonge Marià Marenyà. De Palafrugell
Cornetins	Sebastià Vila. De Girona Simó Teixidor. De Flaçà
Fiscorns	Narcís Martí (Cisó). De Cornellà del Terri Jacint Solà (Cinto). De Santa Coloma de Farners
Contrabaix	Josep Canut. Representant. De Torroella de Montgrí

Els components, avui, de la Coblà Orquestra són:

Flabiol	Pere Parés
Tibles	Joan Parés i Lluís Turet
Tenores	Josep Gispert i Jordi Parrot
Trompetes	Joan Sadurní, Ramon Prats i Ernest Margall
Trombons	Pere Cortada i Bernat Sellens
Fiscorns	Josep Riumalló i Josep Cassú
Contrabaix	Joan Xandrich

A l'actual conjunt musical, sota la direcció de Josep Cassú i Serra, li desitgem sincerament una llarga vida plena d'èxits i d'èncerts per tal que segueixi la trajectòria tan destacada i brillant que molt merescudament ha aconseguit, tant al nostre país com a l'estranger.

BRILLANT I INOBLIDABLE AUDICIÓ D'EL MESSIES

Gran èxit de la Polifònica de Puig-Reig

EL MESSIES de Händel, tan esperat i anunciat com un gran esdeveniment musical a la nostra vila, ha estat un fet molt ben assolit per la POLIFÒNICA DE PUIG-REIG, acompanyada per Orquestra de Cambra. Va delectar els més exigents que omplien de gom a gom l'església de Santa Maria de la Geltrú la nit del passat dissabte 2 de gener.

Heus ací uns comentaris, corroborats alguns d'ells per persones caracteritzades del món musical presents a l'audició.

Aquesta agrupació coral té boniques veus d'alta qualitat i és dirigida per una batuta magistral. Ramon Noguera és tot un mestre director, de sòlida i continuada formació que està al nivell dels de més anomenada i prestigi avui a Catalunya.

El to dolç i més baix a la primera part, va anar creixent a partir de la bella i sonora segona part. L'esperat «Al·leluia», més conegut popularment, que fou molt brillant, com també l'esplèndid final, van encisar tot el públic.

Els joves i prometedors solistes de la pròpia coral assoliren un bon nivell. Tenen unes boniques i agradables veus, sense haver d'esforçar-les. Va comprendre la naturalitat i la senzillesa. La soprano expressa el cant com si parlés; ho fa de forma simpàtica, talment com si somrigués.

Els aplaudiments van ser molt nombrosos i especialment pròdigs al final, en què tot el públic dempeus va fer sortir el director i els solistes quatre vegades.

Harmonioses les interpretacions simfòniques de l'orquestra de cambra. Els músics, procedents de l'Orquestra Ciutat de Barcelona, van rebre l'efusiva felicitació del director. Vàrem poder sentir algun d'ells adreçar-se a Ramon Noguera: BRAVO! i també QUIN

MESSIES, AVUI! Perquè hem de reconèixer que en conjunt els va sortir brodat.

Vilanova i la geltrú va respondre entusiàsticament. L'èxit és de tots. En primer lloc dels cantaires, músics i la seva direcció, per la gran solidesa i seguretat. Perquè cal fer-ho ressaltar: **en un poble petit de Catalunya ha nascut una gran Polifònica**, resultat de l'esforç, continuïtat i perseverància d'unes persones entusiastes que difonen la bona música. L'altre èxit correspon als aimants de la música de la vila i la comarca que varen assistir a l'audició i en gaudiren agraçosament.

Els organitzadors i patrocinadors han fet possible a Vilanova i la Geltrú la interpretació d'una bonica, difícil i compromesa composició, ja que «En la història de la música, EL MESSIES és un pilar de referència obligada i una de les obres més perfectes que s'han escrit mai».

Aquest inesborrable i esclatant èxit ha de servir d'estímul als organitzadors, perquè no s'estronqui la vena d'iniciatives de les entitats culturals i puguin continuar essent recolzades per les institucions públiques i l'Obra Social de les Caixes, com fins ara, per tal que es repeteixin actes de divulgació musical com aquest a la nostra vila. Els convilantans autèntics no estan mancats de vitalitat, com algú es creu. Quan se'ls fa propici la seva presència en les bones ocasions que valen la pena, no eludeixen la seva col·laboració.

Vilanova i la Geltrú vibra quan se la fa sacsejar anímicament, si se la invita o es fa una crida a la participació que omple la vida i aïena l'esperit.

ANGEL OLIVÉ I GATELL

L'espanyolisme a Catalunya no ha fet patriotes espanyols, sinó apàtrides, homes de categoria inferior. Ser espanyol a Catalunya resulta la cosa més vulgar del món i la més fàcil. Amb un xic de carrincloneria covarda n'hi ha prou. Esser català, en canvi, tot i ésser a Catalunya l'única cosa normal, és la menys vulgar. I, paradoxalment, la més heroica. No tots els catalans tenen la categoria humana suficient per ésser-ho a consciència. Mossèn Josep Armengou.

Fa poc s'ha celebrat el centenari del naixement de Carles Pi i Sunyer, polític, economista, escriptor i poeta, l'il·lustre home públic nostre, mort a l'exili, que fou sempre un model de patriota fidel. Des de Londres, on era president del Consell Nacional Català, en esclatar la guerra mundial, va escriure el poema «Diàleg de les Verges Negres de Polònia i de Catalunya». Era la conversa entre la Mare de Déu de Chestokova i la de Montserrat, símbols d'aquelles pàtries que passaven per l'abjecció de l'ocupació, de la vexació. Era també una descripció de les arrels cristianes de Catalunya.

Aquest n'és un fragment, que parla ben clarament d'allò que és una pàtria.

*LES PÀTRIES SÓN LA TERRA I SÓN ELS HOMES
FETS UNITAT AL LLARG DE LES CENTÚRIES,
DELER DE MAR I PAU DE LES MUNTANYES,
ELS PARES MORTS I ELS FILLS ENCARA PER NEIXER,
PAISATGE I ESPERIT, BRESSOL I TOMBA,
LA PEDRA I LA CANÇÓ, ESTRELLA I FALDA,
MASSA I LLEVAT, FRESCOR I MADURESA,
PROA I TIMÓ, ESCUT, SENY I BANDERA.
UN DEURE, UN DRET, DOLOR, CONSOL I JOIA,
SACRIFICI DE MORT I RAÓ DE VIDA,
UN AMOR COMPARTIT, UNA FE SANTA.
SÓN LA VIVA EXPRESSIÓ D'UN LLARG MIRACLE
I ÉS ANAR CONTRA DÉU L' ANAR CONTRA ELLS.
LES PÀTRIES SÓN COM DÉU LES HA FORMADES,
I NO LES POT DESFER L'ORGULL DELS HOMES.*

Bon amic sardanista: Després de la seva lectura, renova el teu ferm propòsit de restar sempre fidel a la nostra pàtria, fins en els més petits detalls. Només així la teva vida serà fructífera, serà noble, serà immoridora.

JOAQUIM SERRA I LA SEVA SARDANA

«L'ERMITA VELLA»

El 17 de novembre de l'any passat s'escaigué el 30è aniversari de la mort de Joaquim Serra i Coromines. L'obra d'aquest autor és a bastament coneguda de tots els sardanistes. En la seva vida deixà un marcat solc que ha fet que en el decurs dels anys sigui recordat com una de les quatre o cinc figures mítiques de la sardana.

Nasqué a Perelada (Alt Empordà), el 4 de març de 1907. Va rebre les primeres lliçons del seu pare Josep Serra i Bonal i després dels mestres Lluís Millet i Enric Morera. Fou guardonat en nombroses ocasions i és autor d'una cinquantena de sardanes d'una qualitat extraordinària. El 1934 fou nomenat director artístic de Ràdio Associació de Catalunya. El 1948 dictà un curs d'orquestració per a cobla, que resumí en el seu tractat d'instrumentació. Dels seus poemes simfònics destaca «Puigsoliu», la seva obra pòstuma.

La seva trajectòria humana va deixar entre aquells que el van conèixer una aura d'honradesa i bondat i un record inesborrable. La seva trajectòria musical està íntimament lligada a la humana. El seu llegat ha arribat fins a nosaltres amb rotunditat i noblesa, amb la rara perfecció de les obres intel·ligents, amb la claredat que conforma la música quan és sentida i expressada i no elaborada maquinalment. Per aquest modèlic bagatge artístic i humà, avui és respectuosament admirat i profundament recordat.

Joaquim Serra, però, va passar per moments molt crítics degut a l'època en què va viure. Cal, de tant en tant, girar la vista enrera per tal de recordar fets i personatges que ens donin una visió de conjunt de tot allò que ha anat succeint en el món sardanista i que, en definitiva, és allò que ha anat bastint pas a pas i de mica en mica el nostre món actual.

Hi ha un fet anecdòtic en la vida de Serra que a mi em va impressionar en escoltar-lo en la veu de Robert Roqué, en un programa sardanista d'una ràdio de Barcelona i que voldria que tots coneguéssiu.

Avui són freqüents les convocatòries de concursos de música de sardanes, alguns d'ells molt reeixits i dels quals han sorgit sardanes que han esdevingut tradicionals en les ballades. Al 1946, però, això era un fet insòlid.

A l'Associació de la Premsa de Barcelona se li va ocórrer aquell any de convocar un Concurs de Sardanes Inèdites. Serra hi va voler participar. Ell mateix diu als seus amics: tinc un tema musical per compondre una bona sardana. Així, doncs, la instrumentà i es presentà al premi. La seva sardana, no va guanyar res. Fou rebutjada i menyspreada. El motiu, però, i les circumstàncies tenen la seva explicació.

El jurat era presidit per Eduard Toldrà. Però el dia de la votació final, degut a les seves obligacions, Toldrà és fora de Barcelona i no hi pot prendre part, motiu que fa que l'obra premiada sigui una altra, l'autor de la qual ometem.

La categoria musical està ben per sota de l'obra de Serra. Quan Toldrà torna s'indigna i fins es justifica davant d'en Quimet, però el premi ja és atorgat i no pot fer-hi res. Quimet, home d'una senzillesa i d'una sensibilitat sublim, roman trist. Manuel Cubeles, íntim amic de Serra, agafa la sardana, la dona a en Moner, director de la Cobla Barcelona i li diu: mestre, aquí teniu una sardana meravellosa d'en Serra; l'he sentida tocar al piano. Cal escampar-la als quatre vents.

Aquesta consigna corre a totes les cobles i a totes les entitats organitzadores de sardanes. Fou tan estimat en Quimet! La sardana «L'Ermita Vella» és estrenada aquell mateix estiu a la plaça de Castelltersol, en un acte organitzat pel Centre Parroquial de la vila, els capdavaners del qual eren Joan Sagalés, Salvador Roca i Joan Bou.

El silenci era total a la plaça. La interpretava la Cobla Barcelona, que estava en el zènit de la seva història. Els assistents seguien emocionats les notes i les vibracions de la cobla. La sardana va provocar una emoció indescriptible. A molts se'ls humitejava el rostre. Aquell menyspreu d'uns membres de jurat era a bastament sobrepassat. En Quimet, davant d'aquest èxit, quedà content com un infant mentre repetia: Que n'és de bo el nostre poble!

Aquesta sardana del mestre Serra, quan hom l'escolta es troba com a transportat en un altre món, si es pot copsar tota la meravella de la melodia i del ritme. Talment una persona roman subjugada d'una vera il·lusió.

«L'Ermita Vella» —diu Cubeles— és un cant gregorià, un himne de fe que toca una bandola, un cant de tenora ple de serenitat amb un bon esperit d'esperances espurnejat per un contrapunt de sonoritats que semblen campanes».

Si sentiü aquesta sardana, primordialment en un lloc ple de silenci, intenteu entrar dins de tota la mística. El misteri, la serenitat i l'esperança que sorgeixen de les sonoritats de la cobla, feu-vos-els vostres i procureu que tinguin el seu to altívol. Gaudireu d'una meravella de música de cobla que el bon Joaquim Serra ens ha llegat.

DANIEL FLOR

L'esperit nacional no existiria, no s'hauria format, si l'estructura o la situació del territori no hagués sotmès els seus pobladors a les mateixes influències, si una barreja de les races no hagués engendrat certs tipus físics mitjans o bé fet prevaler una raça determinada sobre les altres, si la unitat de llengua no hagués buidat en un motlle únic el pensament nacional. Però un cop constituït, només la destrucció del poble pot anihilar-lo: caurà el Dret, emmudirà la llengua, s'esborrarà fins el record de la seva existència, però per dessota de les ruïnes seguirà bategant l'esperit del poble presoner del Dret i la llengua i el poder d'un altre poble, però lluitant sempre i espiant l'hora de fer sortir altre cop a la llum del dia la seva personalitat característica. Enric Prat de la Riba.

AL MARGE DRET DE LA PASTERA

Aquest any, per Reis, ultra els petits i grans regals que tots, més o menys, havem rebut, jo, que tinc la satisfacció que la Rosa Altés em consideri una amiga, he rebut de les seves mans el petit conte que ha editat l'Ajuntament de Vilanova, titulat «Al marge dret de la pastera», reelaborat pel jove Francesc-Marc Alvaro, sobre la llegenda escrita pel gran vilanoví Teodor Creus.

Des de petita, he sabut, explicat pels nostres avis, la història de la Geltrú, del seu senyor feudal, del dret de cuixa i de com va començar la Vilanova de Cubelles. Els Torrents de la nostra nissaga provenien de la Geltrú. El meu besavi, del qual jo només guardo referències, es deia Jaume Torrents i Carbonell, fill de la Geltrú, com també ho era el rebesavi, i ho proclamaven amb molt d'orgull. Tal vegada sigui per tot això que la Geltrú, amb el seu castell i tot el seu vell entorn sempre ha tingut per mi un encant especial i si alguna vegada en trobar-me a Vilanova m'ha vagat una estona he passejat pels seus carrerons. Quin desencís el dia que vaig veure que s'havia decidit de retirar la Font xica! Com varen permetre els geltrunencs que fos arrabassada aquella petita font tan arrelada a la seva història? Es veu que tot canvia i que no podem fer res per aturar el que en diuen el progrés.

Ha estat, doncs, una delícia de rebre i poder llegir aquest conte, on es veu la puresa de la Gisla, la fidelitat d'en Peret, el triomf de la raó i la veritat, amb les il·lustracions que hi ha fet la Rosa Altés, recobrant per a la

memòria l'encant de la Geltrú antiga. Jo sóc vilanovina de soca-rel i em sento afalagada quan llegeixo i faig saber a tothom que el nostre rei Jaume I el Conqueridor, l'any 1274 va concedir la Carta Pobla a la Vila Nova de Cubelles i Ça Llacuna i repeteixo constantment que Vilanova i la Geltrú és tan ben plantada ran de la nostra mar.

DOLORS TORRENTS I VINYALS

LES NOSTRES NADALES

Volem deixar constància de la Desena Cantada Popular sobre el Nadal que es va celebrar el dia de Sant Esteve al temple de Santa Maria de la Geltrú. Des de fa deu anys, el Conjunt instrumental de la parròquia ho ve celebrant, amb la participació de Joventuts Unides, de la vila de la Sènia. Són deu anys que uns i altres s'han esmerçat, sota la direcció d'aquest home jove dinàmic que és Albert Tort per donar a conèixer i fer cantar les cançons de la terra.

El Conjunt Instrumental, compost per una cinquantena de nois i noies, que vol dir que amb aquests deu anys n'hi han passat alguns centenars, ha estat una bona eina per a proporcionar a infants i nois i noies un bagatge de cants i melodies que fan bona companyia al llarg de la vida, fent que uns i altres, tan entranyables, continuïn ben vius i arrelats en el cor del poble. Per molts anys!

EL CENTENARI DE LA PRINCIPAL DE LA BISBAL

La nostra entitat es va voler afegir a la celebració d'aquest centenari perquè entenem que és una efemèride important no sols en la història de la sardana sinó també de l'art aconseguit en la música catalana. Ara, amb motiu del centenari, enmig d'altres actes —uns d'ells enregistrats discogràficament excepcionals i un magne concert de gala al Teatre del Liceu— s'ha celebrat, el propi passat diumenge 13 de març, una actuació de la cobla a Montserrat.

Al moment de l'ofertori, la cobla va interpretar la sardana de qui fa poc en fou el director, ja traspasat, Conrad Saló, «Als peus de la Verge», que fou ballada per les colles «Aigüeta», de la Bisbal, i «Violetes del bosc», de Barcelona. Amb aquesta sardana, emotiva, racial, Saló, ex-escola del monestir, va voler significar tota una fidelitat a les essències de la terra. Fou, verament, un moment delicat, suggeridor, emocionant, molts dels fidels cristians i catalans que emplenaven la basílica amb les llàgrimes als ulls.

Després de la missa conventual, la cobla va tocar una audició a la plaça, plena de centenars de persones que s'havien volgut afegir a la celebració. A la tarda, a la plaça de Sant Jaume, davant del palau del nostre govern, la cobla oferí una altra audició.

Amics de la Sardana participà en aquests actes, junt amb cinquanta persones que ens hi traslladàrem amb autocar.

SOCIETAT SARDANISTA «DANSAIRES VILANOVINS»

Ens plau donar l'enhorabona i el més llarg aplaudiment per la gesta que aquesta entitat, germana nostra en el millor anhel per la sardana i per la nostra cultura, ha fet portant a cap l'aplec que es va esdevenir el dissabte 6 de febrer, a la tarda, a la plaça d'Enric Ricart, disposant de les tres primeres cobles, La Principal de la Bisbal, Els Montgrins i Selvatana. L'aplec es va haver d'acabar a l'envelat de la plaça dels pobles d'Espanya, instal·lat amb motiu del Carnaval, per motiu de la pluja. El president de l'entitat Xavier Pons va lliurar plaques d'homenatge a la primera, pels cent anys, a la segona, pels cent quatre, i a la tercera, pels setanta-cinc.

Igualment els felicitem per haver donat a conèixer a Vilanova, el dia 18 de març passat, la cobla La Principal d'Amsterdam, en la seva primera vinguda a terres catalanes.

Tots vegérem, agraïts, aquella gran pancarta, en el partit que fa poques setmanes hi va jugar l'equip del Barça, que deia: «El País Baix estima Catalunya». Renoi! Gràcies, una vegada més.

La composició de la cobla és la següent:

Flabiol	Edo Willod Vesprille
Tenores	Mas Fopma i Rolf van Kreveld, director
Tibles	Hans Cartigny i Wim Knip
Fiscorns	Frank Lindenaar i Jeroen Vermeulen
Trombó	Werner Mazurel
Trompetes	Oda van Hecke i Jan Essink
Contrabaix	Tis Marang

Quina lliçó, la d'aquesta gent!
Enfront de tants tancaments, provinents de llevant i de ponent, pels quals tant ha hagut de patir Catalunya, i enfront dels que poguéssim estar temptats de patrocinar nosaltres, que no és pecat capital que no ens afecti, aquest fet d'obertura als aires de civilitat que ens donen ells ens honora.

Formant part tots ells de conjunts, dedicats també a la pedagogia musical, el 1984, Rolf van Krevelde, observant una ballada a Torroella de Montgrí, va restar encisat de la meravella que surt d'una petita colla d'instruments i de la bellesa artística que enclou la seva música, barreja de conceptes populars i somfònics, escrita per grans compositors. Com ja va fer Richard Strauss, molt enllà, els anys 20, ells també volgueren entrar-hi i començaren els assaigs, després de buscar-se els instruments més propis de la cobla. Per això, també van entrar en relació amb el nostre Pau Orriols, constructor, i el somni s'esdevenia realitat l'estiu passat. Ara esperem amb il·lusió, quan a Amsterdam es farà l'Aplec dels Països Catalans. Es del tot lloable i meritori l'apadrinatge que han fet els components de la cobla La Principal de Barcelona durant l'estada dels holandesos en terres catalanes. Un altre gol en el campionat de la germanor humana.

El nostre Joan Fenollosa podia ben dir, en seu afany poètic:

...Quan torneu al País Baix
porteu al vostre poble la nostra
estima, de Vilanova i la Geltru,
de Catalunya...
La sardana ja ens ha unit...
Formem tots dintre el món, la gran pinya.

LES DANSES DE VILANOVA

Editat per la Comissió del Carnaval i amb la nostra col·laboració, el diumenge de les Comparses, a la tarda, fou repartit, a la plaça de les Cols, durant el ball vuitcentista i de les Danses, que anava a càrrec de la cobla Sant Jordi, un petit text de vuit pàgines, explicatiu de l'origen de les Danses i de la manera de ballar-les, degut al folklorista Joan Amades, amb lletra i il·lustracions. Ens plau fer constar que tot fou preparat amb gran il·lusió pel nostre bon company i capdancer Manuel Prats.

PREMIS LITERARIS A UNS VILANOVINS

En la festa de Sant Ramon de Penyaforat d'enguany, el 7 de gener, foren atorgats, pel Museu de Vilafraça, premis als vilanovins Xavier Puig i Rovira i Xavier Garcia i Soler, per les seves obres, dedicades, respectivament, a l'arquitecte i tractadista d'art Josep Francesc Ràfols i al xilògraf Ricard Vives i Sabaté, ambdós també vilanovins, traspasat ja fa anys el primer i vivent el segon.

ASSEMBLEA ANUAL

El propassat dissabte 5 de març vam celebrar, com cada any, l'assemblea reglamentària de socis. N'hi van acudir una quarantena. Es va presentar l'estat de comptes de l'any 1987, on hom pogué veure

l'elevat cost de les diverses activitats, a les quals, s'ha de dir ben clar, han contribuït, amb les seves aportacions, la Generalitat, l'Ajuntament i algunes entitats d'estalvi. Es van comentar els diversos projectes per a l'any actual. D'acord amb el que diem sobre la part econòmica, sempre tan deficitària, es va acordar posar la cuota mensual a 125 pesetes, quantitat molt mòdica, però absolutament necessària. Els nostres benvolguts socis, que s'adonen prou bé de la importància de les accions que porta a cap l'entitat, se'n faran càrrec i ho assumiran de bon gust, amb ganes de cooperar una mica a la tasca cívica, artística i patriòtica que mena avant la junta.

APLEC DE PASQUA GRANADA A LA MASIA D'EN CABANYES

Com sigui que la pluja va fer anul·lar l'Aplec durant la Pasqua passada, comuniquem que es tornarà a celebrar el dilluns de Pasqua Granada, 23 de Maig, amb el mateix programa.

VERSETS DE SETMANA SANTA

Felicitem els Amics dels Versets per l'audició que ens oferiren la nit del Divendres Sant, al Centre Catòlic. El bonic que la gent conegui les petites peces que els compositors vilanovins van fer només per a les nostres processors. Les peces eren dels mestres Josep Escofet, Magí Sans,

Pere Milà, Josep Planas, Josep Olivella i Antoni Urgellès i alguns anònims. S'hi va afegir unes vistes dels misteris i processors.

LLIBRES VILANOVINS

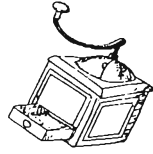
Apareguts recentment:

- *Mariners i terraires. De Pere Tàpias i Francesc Murgadas.*
- *Vilanova i la Geltrú. Imatges de la ciutat i de la comarca. Edició facsimil. Albert Virella.*
- *Al marge dret de la pastera. Adaptació a càrrec de Francesc-Marc Alvaro del poema «El torrent de la pastera», de Teodor Creus. Il·lustracions de Rosa Altés.*
- *El cavall, a través de la història. De Josep Fabré. Pròleg de Xavier Garcia.*
- *Art i artistes. Abdó Soler.*
- *Alguns aspectes de la Geltrú a la baixa Edat Mitjana. Maria Lluïsa Orriols.*

ELS NOSTRES PROJECTES D'ACTES PER AQUEST ANY

- 4 juny. Primera trobada de sardanistes infantils.
- 11 juny. VIII Nit de la Sardana. Cobles Sant Jordi i Mediterrània.
- 10 setembre. Diada Nacional. Ballada, davant el monument a Francesc Macià.
- 2 octubre. Aplec de Tardor, a l'Ermita de Lurdes. Ballada de sardanes i ball vuitcentista.
- 30 octubre. Ballada de sardanes i concert de música catalana.
- 26 desembre. Sant Esteve. Ballada, Còbia Neàpolls.

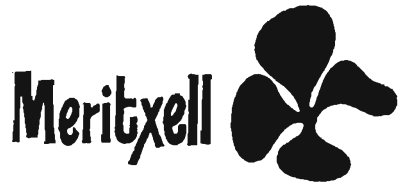
Amics de la Sardana. Carrer del Comerç, 4. Vilanova i la Geltrú.
 President en funcions: Manuel Massana. Director butlletí: Xavier Garcia. Número 131. Primavera de 1988.



Cafè i Coses

cafe erem

Sant Gervasi, 19 - VILANOVA I LA GELTRÚ



Gas, 12 - 815 01 20

FOTO *Centre*

Kodak

PRODUCTES



Plaça de les Cols, 2 - 893 67 64

Ferreteria Olivella

Avinguda Cubelles, 24-26 - 815 49 17

BACALLANERIA

TONI

ESPECIALITAT EN BUNYOLS
I RECEPTES DE BACALLA
(CONSERVES)

Mercat públic, 44 i 45

duran
joier

Caputxins, 9

CANSALADERIA

T E R È S

Mercat públic

Parada núm. 6 - 893 87 39

la lionesa

pastisseria

Santa Eulàlia, 6 - 893 02 99

Poch

Boutique per a l'home

Sant Sebastià, 8-10 - 893 08 06